

D • N
17/7 1958

USA:s aktion inför opinionen

Revoluten i Irak utlöste den amerikanska aktionen i Libanon; den begäran om hjälp mot infiltration i Libanon som ännu inte slutbehandlats i FN tillgodosågs genom ett amerikanskt ingripande enligt Eisenhowerdoktrinen från våren 1957. Uppgifter om en rad olika åtgärder föreligger, men är ännu inte bekräftade. Sålunda talas det om en jordansk begäran om hjälpsändning och om sändning av engelska trupper till detta land, likaså om att Israels regering skulle söka få nya vapenleveranser från västmakterna för att möta en eventuell arabisk aggression. Den kris som nu utbrutit ter sig utan tvivel som den allvarligaste efter andra världskrigets slut, jämte Korea 1950 och Suez 1956. På många håll talas om omedelbar fara för ett världskrig, men denna risk synes trots allt inte sannolik. I de våldsamma ryska angreppen mot Amerikas handling kan man spåra en underton av försiktighet, och det synes av allmänna skäl föga antagligt att Ryssland skulle våga att driva konflikten till den punkt där ett krig blir oundvikligt.

Men om den amerikanska aktionens stora betydelse kan ingen tvekan råda. Tärningen är kastad, Amerika har gått över Rubicon, sådana uttalanden förekommer i tidningarnas kommentarer och i politikernas deklamationer. Med detta menas först och främst att Amerika har klart visat sin vilja att inte låta den av Nasser i första hand, av kommunismen i andra hand underblåsta och understödda rörelsen för enande av Mellanösterns arabstater gå vidare i infiltrationens och upprörens tecken. De amerikanska marinsoldaterna i Libanon är uttryck för samma politik som de amerikanska divisionerna i Västtyskland; de är en amerikansk gisslan som tillförsäkrar de hotade staterna att Amerika hellre går till krig än

överlämnar dem åt aggressionen. Sedan Amerika genom en politik som i efterhand alltmer kritiserats hindrat Israels, Englands och Frankrikes försök att slå ned Nasser på hösten 1956 har Amerika självt måst överta rollen av garant och beskyddare för de stater i Mellanöstern som ännu inte blivit dominerade av Nasser.

Inom Amerika är opinionens hållning till denna aktion med få undantag klar och enhetlig. Republikaner och demokrater är ense om att aktionen varit nödvändig, att Amerika inte kunnat handla på annat sätt utan att förlora sin prestige och sina bundsförvanter i Mellersta Östern. Inom alla demokratiska stater är opinionen delad, men man kan utgå från att de politiskt bestämmande grupperna inom Västerens storstater ställer sig bakom Eisenhower. Det engelska arbetarpartiet kritiserar under Bevens ledning Amerika, men dess egen hållning är oklar. Inom en rad till Atlantpaktens anslutna stater framträder likartade brytningar. Det centrala är att de amerikanska, engelska, franska och tyska regeringarna synes vara eniga och att ett upprepande av krisen mellan Amerika och de europeiska västmakterna för bortåt två år sedan inte är att befara.

USA har handlat i överensstämmelse med Eisenhowerdoktrinen och sina överenskommelser i Mellanöstern, den saken är klar. De bärande motiven är sannolikt växlande inom olika kretsar: storfinansens tidning, Wall Street Journal, förklarar att man i grunden strider för oljetillförseln från de arabiska staterna, medan andra tidningar, säkerligen lika ärligt, hävdar att man försvaret delar av den fria världen mot nasserism och kommunism. Från vilka synpunkter angripes då den amerikanska aktionen?

Såvitt bekant har den extre-

maste positionen intagits av en svensk tidning, Stockholms-Tidningen, där det påstås att den amerikanska åtgärden närmast kan jämföras med den ryska interventionen i Ungern i början av november 1956. Det finns inte anledning att dröja vid denna tanke som, får man anta, nedkastats i slarv och tanklöshet och inte motsvarar den demokratiska tidningens mera genomtänkta uppfattning. För var och en måste skillnaden stå klar mellan det ryska angreppet i strid mot givna löften och mot den ungerska regeringens och det ungerska folkets klart uttalade önsknings — en aktion som innebär att en nyvunnen frihet dränktes i blod — och den amerikanska åtgärden som innebär att USA enligt tidigare deklamationer, enligt gjorda utfästelser och på den hotade regeringens egen begäran skickar trupper, vilkas enda uppgift är att försvara en på folkval under fria former fotad regim.

Mera väsentlig är den tankegång enligt vilken Mellanöstern redan skulle vara förlorad för den fria världen och det demokratiska samarbetet; det är, säger man, inte lönt att försöka hejda en utveckling som är oemotståndlig. Detta pessimistiska betraktelsesätt är knappast mera än en mask för den rena defaitismen. I själva verket är det tydligt att stora grupper i arabvärlden fruktar Nasser och hans panarabism och att de blott om de känner sig övergivna av Väster kan tänkas kapitulera inför den egyptiske diktatorn. Vidgar man perspektivet till hela Mellanöstern är det ännu tydligare att Nasser — och kommunismen bakom honom — inte representerar någon folklig och oemotståndlig utvecklingstendens. Turkiet, som dock är mera demokratiskt än arabstaterna, håller fast vid Atlantpaktens och den fria världen, och det samma gäller Persien. Men framför allt måste det inskräpas att en seger för Nasser

inom Mellanösterns arabvärld i själva verket innebär en samling för Israels förgörande och att den enda klart demokratiska västerländska stat som finns i Asien skulle bli offerdjuret vid den arabiska nationalismens triumf. Men att överge Israel, det vore ett förräderi förutan lika mot Förenta nationernas principer, mot varje tanke på demokratisk sammanhållning och över huvud mot varje grundsats om de mäktiga demokratiernas plikt att beskydda folkstyrelse och humanitet i världen.

Det väsentliga motiv som ligger bakom kritiken av den amerikanska aktionen är utan tvivel fruktan för krig. Den fruktan känner vi alla, och det är lätt för oss att förstå de människor som helt behärskas av den. Men konsekvenserna av en sådan hållning kan inte godtas. De innebär att de stora demokratierna skall slå till reträtt i varje kris och på varje punkt där ett allvarligt krigshot uppstår. I Sverige har alla demokratiska partier förklarat att vi väljer krig hellre än självuppgivelse. Vi måste förstå att andra länder, andra folk gör detsamma, ehuru de förr eller senare, om de är svaga och hotade, kommer att kapitulera om de inte kan räkna på hjälp från de mäktiga demokratierna. Om vi kritiserar Amerika för att det hellre väljer en konflikt än överger Sydkorea, Libanon eller Israel, så måste vi också avsäga oss Amerikas hjälp för försvarande av Sveriges, Norges eller Danmarks frihet. Från denna avgörande synpunkt är Amerikas ingripande en stor sak i dag och ett stort löfte för framtiden. Genom att riskera möjligheten av krig handlar USA på lång sikt i fredens intresse, ty ingenting är säkrare än att eftergifter småningom måste leda till den konflikt för vilken vi alla känner samma skräck, medan en fast hållning möjligen kan avvärja konflikten och efter hand framkalla en uppgörelse som ger varaktig säkerhet.